

Systemy operacyjne

19.11.2010

Szeregowanie zadań w modelu deterministycznym

Dziedzina ta zajmuje się szeregowaniem (harmonogramowaniem) zadań (procesów, prac) na maszynach (procesorach, obrabiarkach).

Szukamy harmonogramu wykonania dla zadanego zbioru zadań w określonych warunkach tak by zminimalizować przyjęte kryterium oceny (koszt) uszeregowania.

Model deterministyczny - parametry systemu i zadań są znane od początku.

Geneza i motywacje praktyczne:

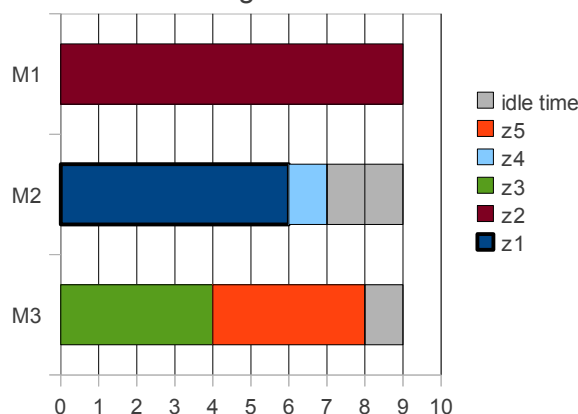
- harmonogramowanie produkcji przemysłowej
- planowanie projektów
- organizacja pracy
- plany zajęć szkolnych, spotkań i konferencji
- przetwarzanie procesów w wielozadaniowych systemach
- organizacja obliczeń rozproszonych

Wstęp do deterministycznego szeregowania zadań

Przykład: Pięć zadań do wykonania o czasach wykonania $p_1 \dots p_5 = 6, 9, 4, 1, 4$ należy szeregować na trzech maszynach tak by zakończyły się jak najszybciej

Reprezentacja graficzna harmonogramu
diagram Gantta

Dlaczego ten harmonogram jest poprawny.

Klasyczna zasada poprawności harmonogramu:

- żadne zadanie nie może być jednocześnie wykonywane przez 2 maszyny
- żaden procesor nie pracuje jednocześnie nad różnymi zadaniami
- inne - wprowadzimy za chwilę

Sposoby obsługi zadań

Procesory równoległe

(każdy procesor może obsłużyć każde zadanie):

- procesory identyczne (identical) - wszystkie są jednakowo szybkie
- procesory jednorodne (uniform) - mogą mieć różne szybkości, ale stosunki czasu wykonania zadań są niezależne od maszyn
- procesory dowolne - prędkość zależy od wykonywanych zadań

procesory jednorodne:

załóżmy że mamy dwa identyczne procesory, jednak są one w różnych odległościach od miejsca z którego zostaje wydane zadanie. Co prawda te procesory wykonają je równie szybko, ale już sam moment rozpoczęcia wykonywania procesu determinuje to iż jeden procesor zakończy obliczenia później.

Procesory dedykowane :

- zadania są podzielone na operacje (zadanie Z_j zawiera operacje O_{ij} do wykonania na maszynie M_i , o długościach czasowych p_{ij}). Zadanie kończy pracę wraz z wykonaniem się najpóźniejszej operacji.
- dopuszcza się sytuacje, gdy zadanie nie wykorzystuje wszystkich maszyn (operacje puste)
- żadne dwie operacje tego samego zadania nie mogą być wykonywane jednocześnie
- żaden proces nie może równocześnie pracować nad różnymi operacjami

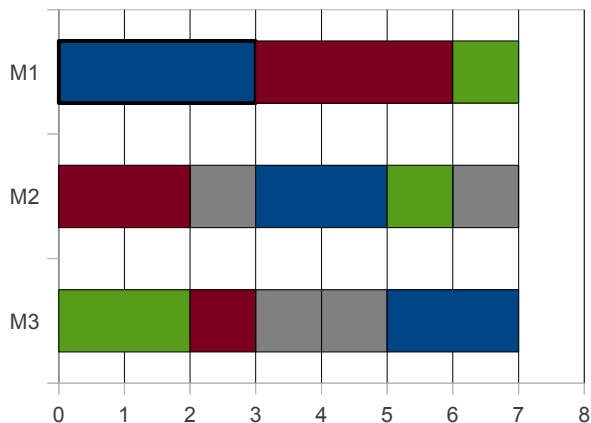
Trzy główne typy systemów obsługi dla maszyn dedykowanych:

- system przepływowy (flow shop) - operacje każdego zadania są wykonywane przez procesory w tej samej kolejności wyznaczonej przez numery zadań
- system otwarty (open shop) - kolejność wykonywania operacji w obrębie zadań jest dowolna
- system gniazdowy (job shop) - dla każdego zadania mamy dane przyporządkowane maszyn operacjom, oraz wymagana jest kolejność

Procesory dedykowane - open shop

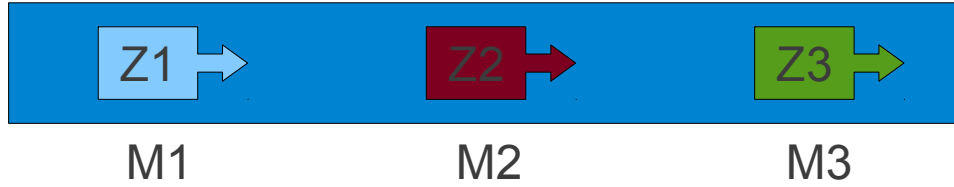
Przykład: Plan zajęć szkolnych

		Nauczyciele		
		M1	M2	M3
klasy	Z1	3	2	1
	Z2	3	2	2
	Z3	1	1	2

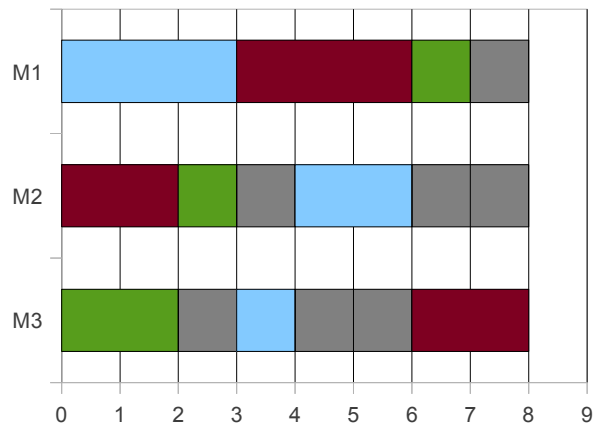

Procesory dedykowane - flow shop

Przykład : Taśma produkcyjna

		Roboty		
		M1	M2	M3
Detale	Z1	3	2	1
	Z2	3	2	2
	Z3	1	1	2

Parametry zadań

Dane są zbiory n zadań $z = \{z_1, \dots, z_n\}$ oraz m maszyn (procesorów) $M = \{M_1, \dots, M_m\}$

Zadanie Z_j :

- Czas wykonywania
  - dla procesorów identycznych jest niezależny od maszyn i wynosi p_j
  - procesory jednorodne charakteryzują się współczynnikiem szybkości, b_i , wtedy czas dla M_i to p_j/b_i
  - dla maszyn dowolnych mamy czasy p_{ij} zależne od zadań i procesorów
- Moment przybycia (release time) r_j . Czas od którego zadanie ma zostać podjęte, wartość domyślna to zero
- Termin zakończenia d_j . Opcjonalny parametr. Występuje w dwóch wariantach. Może oznaczać czas od którego nalicza się spóźnienie (due date) lub termin, którego przekroczyć nie wolno (deadline)
- Waga w_j . Opcjonalny parametr określający ważność zadania przy naliczaniu kosztu harmonogramu. Domyślnie zadania są jednakowej wagi i wtedy $w_j = 1$;

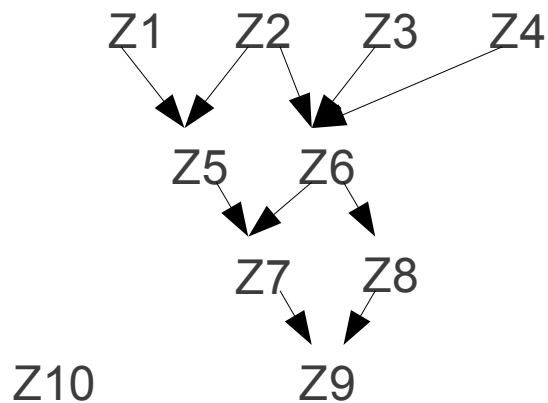
Zadania zależne

- W zbiorze zadań Z można wprowadzić ograniczenia kolejnościowe w postaci dowolnej relacji częściowego porządku wówczas $Z_i \pi Z_j$, Z_j może zacząć się wykonywać dopiero po zakończeniu Z_i
- Jeżeli ograniczenia takie nie występują mówimy o zadaniach niezależnych (domyślne) w przeciwnym razie są to zadania zależne
- Relacje zwykle podaje się w postaci acyklicznego digrafu o wierzchołkach z Z (droga z Z_i do Z_j oznacza że $Z_i \pi Z_j$) z łukami przechodnimi lub bez (np. diagram Hassego)

Zadania można też pogrupować na podzielne lub niepodzielne

Grafowa reprezentacja zadań

Każdy wierzchołek ma przypisany czas wykonania. Strzałki reprezentują zależności między zadaniami. W tym przykładzie Z9 jest zależne od każdego z zadań a Z10 jest całkowicie niezależne .